

ISSN
2786-863X

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

UNI VER SUM

№ 07 / 2024
КВІТЕНЬ

ISSN 2786-863X

UNI VER SUM

№ 07 / квітень 2024

DOI 10.36074/universum.7.2024

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2024

Редакція журналу: ГО «Молодіжна наукова ліга»

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Головний редактор: Коренюк І.О.

Редакційна колегія:

Афанасьева Наталя Євгенівна – доктор психологічних наук, професор
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Бацуровська Ілона Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

Ємельянов Олександр Юрійович – доктор економічних наук, професор
Національний університет «Львівська політехніка»

Костюченко Валентина Миколаївна – доктор економічних наук, професор
Державний торговельно-економічний університет

Онікієнко Сергій Володимирович – доктор економічних наук, професор
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Ащепкова Наталія Сергіївна – кандидат технічних наук, доцент
Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара

Ковальова Світлана Сергіївна – кандидат юридичних наук, доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кулик Алла Василівна – кандидат економічних наук, доцент
Державний торговельно-економічний університет

Мартинюк Віталій Олексійович – кандидат географічних наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет

Мудра Світлана В'ячеславівна – кандидат педагогічних наук, доцент
Київський інститут Національної гвардії України

Павшук Катерина Олександрівна – кандидат юридичних наук, доцент
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Ротова Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент
Українська інженерно-педагогічна академія

Христинич Ніна Сергіївна – кандидат педагогічних наук, доцент
Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Шевченко Оксана Борисівна – кандидат ветеринарних наук, доцент
Державний біотехнологічний університет

Єгоренков Анатолій Іванович – Радник Президента НАМН України з питань біоетики, доцент
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця

Фішер Володимир Михайлович – заслужений діяч мистецтв України, доцент
Київський національний університет культури і мистецтв

Оленюк Дмитро Олександрович – старший викладач
Поліський національний університет

Дурова Наталія Вікторівна – асистент
Поліський національний університет

Мокрякова Марина Іванівна – асистент
Харківський національний медичний університет

**Журнал «UNIVERSUM» індексує вміст в міжнародній
наукометричній базі наукових публікації Google Scholar.**

**Матеріали випуску є загальнодоступними на умовах міжнародної ліцензії
Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 (CC BY-SA 4.0).**

© Автори статей, 2024
© ГО «Молодіжна наукова ліга», 2024
© ТОВ «UKRLOGOS Group», 2024

ЗМІСТ**РОЗДІЛ 1.****ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ**

ОЦІНКА ВПЛИВУ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НА ЗЕД Скляр А.Р.	8
ТОВАРИ ТА ТОВАРНІ ОПЕРАЦІЇ В ІНТЕГРОВАНІЙ ЗВІТНОСТІ Дундар Д.С., Науковий керівник: Король С.Я.	14

РОЗДІЛ 2.**МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

ПРАВОВА ДЕРЖАВА І ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО: ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ Наумик А.С., Кондратова Я.М., Науковий керівник: Сидоренко Н.С.	19
--	----

РОЗДІЛ 3.**ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО**

LEGAL REGULATION OF E-COMMERCE ACROSS EUROPEAN UNION Bozhko D., Vitkovska K., Maliutina M., Supervisor: Kortukova T.	24
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ХАБАРНИЦТВА Веремчук А.А., Науковий керівник: Любавіна В.П.	32
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ Бобчук Є.В., Гриценко В.О., Науковий керівник: Любавіна В.П.	42
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ ЗБРОЇ ТА ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН Парфьонов І.О., Пелих В.К., Науковий керівник: Копилов Е.В.	47
РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЗА ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ Савенко Н.С., Науковий керівник: Любавіна В.П.	53
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ В УКРАЇНІ ТА МОЖЛИВІСТЬ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ Наумик А.С., Науковий керівник: Лежнєва Т.М.	60

РОЗДІЛ 4.**ІНСТИТУТ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
СУДОВА СИСТЕМА ТА НОТАРІАТ**

ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ Білоус Д.М., Діденко Д.О., Науковий керівник: Копилов Е.В.	65
---	----

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СУДОВОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ: НОРМАТИВНО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Бистрик Д.С., Науковий керівник: Букач В.В. 72

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В РОЗСЛІДУВАННІ ВИМАГАНЬ

Перетятко О.В., Гордієнко І.Ю., Науковий керівник: Копилов Е.В. 81

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ, БОЙОВИХ ПРИПАСІВ ТА ВИБУХОВИХ РЕЧОВИН

Швець Б.С., Москаленко Я.С., Науковий керівник: Копилов Е.В. 88

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІ ЗАХОДИ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬСЯ ЗА УХВАЛОЮ СЛІДЧОГО СУДДІ

Борисевич Д.О., Баранченко Р.В., Науковий керівник: Копилов Е.В. 94

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗШУКУ ОСІБ ЯКІ УХИЛЯЮТЬСЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

Артюшенко Д.Р., Артюшенко К.Р., Науковий керівник: Копилов Е.В. 100

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ АВТОТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Шинкарьов В.Р., Журавльова Т.І., Науковий керівник: Копилов Е.В. 106

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В РОЗКРИТТІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ПРАВИЛ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ ТА ПРЕКУСОРІВ

Заворотній В.С., Бескровний А.С., Науковий керівник: Копилов Е.В. 113

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В РОЗСЛІДУВАННІ РОЗБОЇВ

Хорольська Т.В., Надтока Я.Ю., Науковий керівник: Копилов Е.В. 120

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Сурміло І.І., Іжик Я.С., Науковий керівник: Копилов Е.В. 127

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗШУКУ БЕЗВІСНО ЗНИКЛИХ ОСІБ

Ілящук Є.С., Кузьмічов А.В., Науковий керівник: Копилов Е.В. 134

ПОНЯТТЯ ОПЕРАТИВНОГО ОГЛЯДУ ЯК РІЗНОВИДУ ЗАХОДІВ ОПЕРАТИВНОГО (ІНІЦІАТИВНОГО) ПОШУКУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рябека В.В., Кривошея Д.Г., Науковий керівник: Копилов Е.В. 140

ПРАВОВА ОСНОВА ЗАСТОСУВАННЯ ОПЕРАТИВНОЇ ТЕХНІКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Соломатін М.С., Аксьонов А.Є., Копилов Е.В. 146

ЗМІСТ

РОЛЬ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ У ВИЯВЛЕННІ ТА РОЗСЛІДУВАННІ
ШАХРАЙСТВ

Редька В.В., Решетняк В.С., Науковий керівник: Копилов Е.В. 152

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ
ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Кандаур К.А., Науковий керівник: Кисельов А.О. 158

ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В
РОЗСЛІДУВАННІ ГРАБЕЖІВ

Шинкарук А.О., Ткачов Я.Л., Науковий керівник: Копилов Е.В. 165

ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ У
РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Орленко В.М., Двірна А.С., Науковий керівник: Копилов Е.В. 171

ЩОДО ПИТАННЯ ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ У ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Косолапкін Я.О., Клікін М.М., Науковий керівник: Копилов Е.В. 177

РОЗДІЛ 5.**ВОЄННІ НАУКИ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА
БЕЗПЕКА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ**

ENSURING PUBLIC, STATE, AND MILITARY SECURITY

Losyuk T., Scientific supervisor: Mudra S. 185

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В
РОЗКРИТТІ УМИСНИХ ВБИВСТВ

Білецький Є.І., Домченко О.О., Науковий керівник: Копилов Е.В. 190

РОЗДІЛ 6.**ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ**

INFORMATION SOFTWARE. DATABASES AND DATABASE MANAGEMENT
SYSTEMS

Suprun D., Scientific Supervisor: Liashenko L. 197

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ ТА ПІДХОДІВ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ФЕЙКОВИХ НОВИН ЗА
ДОПОМОГОЮ МАШИННОГО ТА ГЛИБОКОГО НАВЧАННЯ

Мадараш Р.А., Науковий керівник: Ліп'яніна-Гончаренко Х.В. 204

РОЗДІЛ 7.**ТРАНСПОРТ ТА ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

БЕЗПІЛОТНІ ВАНТАЖНІ СУДНА ЯК ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА МОРСЬКОГО
ТРАНСПОРТУ

Авраменко Р.О., Науковий керівник: Левківська А.Л. 213

РОЗДІЛ 8. СОЦІОЛОГІЯ ТА СТАТИСТИКА

SOCIAL MEDIA USAGE IMPACT INTERPERSONAL RELATIONSHIPS AND
COMMUNICATION SKILLS

Bozhko D., Vitkovska K., Maliutina M., Supervisor: Poidyn M. 224

РОЗДІЛ 9. ФІЛОЛОГІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА

LINGUISTIC ANALYSIS OF THE TEXT ABOUT ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN
GEODESY AND GIS

Крук Я.І., Науковий керівник: Якушко К.Г. 233

РОЗДІЛ 10. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

РЕВОЛЮЦІОНІЗАЦІЯ ОСВІТИ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ МІГРАЦІЇ: РОЛЬ
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Петухова В.О., Поспєлова О.О., Науковий керівник: Петухова Л.Є. 240

РОЗДІЛ 11. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІАТРІЯ

КОГНІТИВНИЙ КОНТРОЛЬ ОСОБИСТОСТІ ЯК ЧИННИК УСПІШНОСТІ У
ДІЯЛЬНОСТІ

Місայло С.О., Науковий керівник: Балашов Е.М. 247

ПРОБЛЕМА ВИМІРЮВАННЯ СТАВЛЕНЬ У СУЧАСНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕННЯХ

Сайко Д.С., Степанчук В.В., Турчук Т.О., Науковий керівник: Нікітчук У.І. ... 256

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕСУРСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я В АКАДЕМІЧНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ

Сондак Н.Р., Науковий керівник: Матласевич О.В. 264

РОЗДІЛ 12. МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

ВИЗНАЧЕННЯ АКТУАЛЬНИХ НАПРЯМІВ САНІТАРНО-ПРОСВІТНЬОЇ РОБОТИ
ЯК ІНСТРУМЕНТУ ОПТИМІЗАЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ НАЙПОШИРЕНИШИХ
НЕВРОЛОГІЧНИХ НОЗОЛОГІЙ

Стромило А.В., Науковий керівник: Соловйова Є.Т. 269

ЗМІСТ**РОЗДІЛ 13.****ФАРМАЦІЯ ТА ФАРМАКОТЕРАПІЯ**

ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ І ХВОРИХ НА СНІД В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Войтко М.В., Науковий керівник: Олійник П.В. 279

РОЗДІЛ 14.**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ**

ОЦІНКА ФУНКЦІЙ КОЛІННОГО СУГЛОБА ПІСЛЯ ТОТАЛЬНОГО
ЕНДОПРОТЕЗУВАННЯ ЗА РІЗНИХ УМОВ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Сапрун М.А., Науковий керівник: Голяченко А.О. 286

РЕЗУЛЬТАТИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ СИНДРОМІ
ФЕМОРОАЦЕТАБУЛЯРНОГО ІМПІДЖМЕНТУ

Цар І.-М.І., Науковий керівник: Тиравська О.І. 298

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПІСЛЯ РОЗРИВУ АХІЛЛОВОГО СУХОЖИЛЛЯ

Петрук Т.Я., Науковий керівник: Тиравська О.І. 308

ФІЗКУЛЬТУРА ДЛЯ ПРОГРАМІСТІВ: КЛЮЧОВІ ВПРАВИ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ
ЗДОРОВ'Я ТА ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ

Кучук І.А., Науковий керівник: Церковна О.В. 315

РОЗДІЛ 3.

ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Савенко Наталія Сергіївна

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти групи ПБ-22-5 ННІ Права
Державний податковий університет, Україна

Науковий керівник: Любавіна Вікторія Петрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та процесу
Державний податковий університет, Україна

РОЗВИТОК АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЗА ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

АНОТАЦІЯ. Стаття розглядає розвиток антикорупційного законодавства в контексті соціально-політичних умов в Україні після отримання незалежності. Авторами досліджено та виокремлено етапи розвитку антикорупційного законодавства в Україні, проаналізовано нормативно-правові акти у визначених хронологічних рамках. У роботі висвітлено залежність ефективності результатів протидії корупції від конкретних заходів державного регулювання, які встановлювалися на кожному етапі розвитку антикорупційного законодавства. Описано нормативну складову публічно-правової протидії корупції та визначено проблеми, що виникають у запобіганні та протидії корупції в державних органах.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: корупція, антикорупційне законодавство, протидія корупції.

Протягом історії незалежної України, проблема корупційних порушень неодноразово відображалася у різних юридичних документах, які періодично змінювали один одного.

Нормативно-правову базу запобігання та протидії корупції становлять окремі положення Конституції України, законів та постанов Верховної Ради України, указів та розпоряджень Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, відомих нормативних актів.

Проте, при формуванні антикорупційного законодавства України була порушена логіка, яка передбачала реалізацію схеми "Концепція – стратегія – закон – програма – підзаконні акти". Через те, що окремі нормативні акти

приймалися в різний час і без наявності єдиної науково обґрунтованої концепції протидії корупції, вона не була ефективно реалізована.

Українська правова думка має різноманітні підходи до класифікації етапів формування та розвитку антикорупційного законодавства країни.

Кладченко О. використовує загальноприйнятий підхід, пов'язуючи прийняття нормативно-правових актів з затвердженням Конституції України та розвитком конституційного процесу. Його класифікація визначає три етапи: доконституційний (1991-1996), конституційний (1996-2004) та реформаційний (сучасний) (з 2005 року до наших днів). Однак цей підхід не враховує історичний контекст [3].

Інший підхід до виокремлення етапів боротьби з корупцією в Україні запропонований Олександром Горганом [2].

Він розглядає сім періодів, починаючи від 1991 року до сьогодні, включаючи значну активізацію боротьби з корупцією, масове поширення корупції та імітацію антикорупційних реформ. Проте ця класифікація у цілому зосереджена на політичній ситуації в країні та діяльності президентів, не враховуючи інших важливих факторів, таких як економічні, соціальні та зовнішньополітичні чинники, що також впливають на рівень корупції в державі [2].

Нами пропонується опиратися на наступну періодизацію:

перший – початковий (1991–2011рр.)

другий – перехідний (2011–2014 рр.),

третій – реформаторський (з 2014 до сьогодні).

На першому етапі, законодавство щодо корупційних діянь в Україні було несформованим, з недоліками визначення видів корупції, суб'єктів відносин у цій сфері та відповідальності за корупційні правопорушення. Також було велике число програмних документів, які залишилися невиконаними, і відсутність системності у законодавстві.

Другий етап ознаменувався прийняттям Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції", який регулював відносини у цій сфері. Він уточнив коло суб'єктів, які вживають заходів щодо протидії корупції, визначив порядок проведення спеціальних перевірок та антикорупційну експертизу проєктів нормативно-правових актів. Проте, не вдалося повністю створити ефективний механізм протидії корупції через відсутність положень про врегулювання конфлікту інтересів та фінансового контролю.

На третьому етапі спостерігалися позитивні зміни в нормативно-правовому регулюванні протидії корупції. Створено Національне агентство з питань запобігання корупції та інші органи, які борються з цим явищем. Також було сформовано Вищий антикорупційний суд та розширено коло суб'єктів, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.

У початковий період незалежності України основними нормативними

РОЗДІЛ 3.

ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

документами, які регулювали боротьбу з корупцією, залишалися Кримінальний кодекс та Кодекс про адміністративні правопорушення, які були застосовані зі змінами та доповненнями.

Зокрема, статті 290 та 291 Кримінального кодексу України, що був прийнятий ще у 1960 році, мали важливе значення в цьому контексті. У новій Верховній Раді України другого скликання у 1994 році було створено Комісію з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією.

З кінця 1994 року почалася нова фаза антикорупційної політики, і саме тоді було прийнято за основу проект Закону України "Про боротьбу з корупцією". Закон було остаточно прийнято у жовтні 1995 року, а він набрав чинності з 16 листопада того ж року. Цей закон визначав корупцію та встановлював адміністративну відповідальність за неї. Наприклад, статтею 7 цього Закону передбачалася адміністративна відповідальність у вигляді штрафу за корупційні дії, якщо вони не містять ознак злочину [2].

Наступним важливим кроком стало ухвалення 5 квітня 2001 року нового Кримінального кодексу України (ККУ), який почав діяти з 1 вересня 2001 року. Розділ XVII "Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг" визначав відповідальність за корупційні порушення [1].

В період президентства В. Ющенка відбувся значний прогрес у протидії корупції, який став суттєвим кроком уперед, адаптуючи українське законодавство до міжнародних стандартів. У вересні 2006 року до Верховної Ради України було внесено ряд антикорупційних законодавчих актів, включаючи "Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти корупції" (UNCAC), Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією і Додатковий протокол до Конвенції.

Також до Верховної Ради України було внесено проекти законів України "Про засади запобігання та протидії корупції", "Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень" та "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення". Проте на їх ухвалення Верховній Раді знадобилося майже три роки, аж до 11 червня 2009 року.

У грудні 2010 року, під час президентства В. Януковича, був внесений до Верховної Ради України проект Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції". Урешті, 7 квітня 2011 року на його основі були прийняті Закони України "Про засади запобігання і протидії корупції" і "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення". Обидва закони набрали чинності 1 липня 2011 року.

Основною характеристикою цих законів другого і третього етапів стало врахування світових антикорупційних стандартів, таких як положення

Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної та Цивільної конвенцій про боротьбу з корупцією, та 20 керівних принципів боротьби з корупцією. При їх прийнятті були враховані рекомендації Групи держав проти корупції (GRECO) та Стамбульського плану дій щодо боротьби з корупцією Антикорупційної мережі для країн Східної Європи та Центральної Азії Організації економічного співробітництва та розвитку.

Ще однією важливою особливістю цього нового антикорупційного законодавства стала зміна підходу від виключно репресивних методів до превентивної діяльності залучених інститутів громадянського суспільства, передбачаючи застосування репресивних заходів лише в разі потреби. На додаток до цього, українське законодавство передбачає систему адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення. Закон України “Про засади запобігання і протидії корупції” визначає підстави, механізми та види заходів примусового характеру, які застосовуються до правопорушників [5].

Наступним етапом у боротьбі з корупцією стало ухвалення Верховною Радою України 14 травня 2013 року Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації державної антикорупційної політики”, який набрав чинності 9 червня 2013 року. Після ухвалення Закону України “Про засади запобігання і протидії корупції” почали вносити значні та системні зміни в нього, що вперше відбувалося, тому потрібен докладний аналіз цих змін для формування єдиної інтерпретації та правозастосування з самого початку їх реалізації. Основними серед цих змін були: удосконалення понятійного апарату (стаття 1), зміна кола суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення (стаття 4), скорочення переліку спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (стаття 5), конкретизація антикорупційних обмежень (статті 6-10), удосконалення механізму проведення спеціальної перевірки (стаття 11).

Після перемоги Революції гідності 2013–2014 рр. 30 вересня 2014 р. подано на розгляд проєкт Закону України “Про запобігання корупції” № 5113, який був ухвалений 14 жовтня за № 1700-VII. Проте, він набув чинності лише 24 квітня 2015 р. Закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень [5].

Одними із суб'єктів, на яких поширюються дія цього Закону, є посадові особи юридичних осіб публічного права (підпункт “а” пункту 2 частини першої ст. 3). Ці особи для цілей Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Закон встановив обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища (ст. 22), щодо одержання подарунків (ст. 23), щодо спільної роботи близьких

РОЗДІЛ 3.**ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО**

осіб (ст. 27) [5]. Однією з новел Закону стала норма про те, що особи, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, перебувають під захистом держави.

Закони України "Про Національне антикорупційне бюро України" та "Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки", прийняті 14 жовтня 2014 року, визначили ключові принципи антикорупційної стратегії.

На сьогодні основним нормативно-правовим актом у системі антикорупційного законодавства, що визначає спеціальні антикорупційні положення, є Закон України «Про запобігання корупції». Сутність Закону полягає у визначенні правових та організаційних засад функціонування системи запобігання корупції в Україні, змісту та порядку застосування превентивних антикорупційних механізмів, правил щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.

У сучасний період формування антикорупційних інститутів в Україні спостерігається створення системи органів, що борються з корупцією, включаючи спеціалізовані установи для запобігання та протидії цьому явищу.

Особливо важливими центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом є Національне агентство з питань запобігання корупції, яке формує та втілює державну антикорупційну політику, та Національне антикорупційне бюро, яке займається виявленням, припиненням, розслідуванням та розкриттям корупційних та інших злочинів.

До системи антикорупційних правоохоронних органів також входять Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Державне бюро розслідувань, Національна поліція та Бюро економічної безпеки України. Реформування цієї системи також передбачає зміни у судовій системі, орієнтовані на позитивний досвід країн Європейського Союзу.

На сьогодні також важливим документом є Антикорупційна стратегія на період із 2020 до 2024 року, яка визначає основні засади державної антикорупційної політики, яку законодавчо затверджує Верховна Рада України.

Розроблення нової стратегії ґрунтується на аналізі корупційної ситуації та результатів виконання попередньої. Для реалізації стратегії розробляється антикорупційна стратегія, яку НАЗК розробляє і Кабмін затверджує на період дії головної стратегії. Успішність виконання стратегії оцінюється за кількістю відкритих кримінальних справ, оперативно-розшукових дій, обвинувальних актів і вироків суду в корупційних справах. Положення Антикорупційної стратегії включають запобігання корупції в оборонному секторі та сфері охорони здоров'я, а також удосконалення процедур закупівель із метою усунення корупційних ризиків [1].

Головною метою цієї Антикорупційної стратегії є значний прогрес у

запобіганні та боротьбі з корупцією, а також забезпечення взаємодії і системності в антикорупційній роботі всіх органів державної влади та місцевого самоврядування.

Основні принципи антикорупційної політики України на 2023–2024 роки:

1) оптимізація функцій держави та місцевого самоврядування, реалізація якого передусім передбачає: усунення дублювання повноважень різними органами; тимчасове припинення реалізації малоефективних повноважень, що супроводжуються високим рівнем корупції, до запровадження належних процедур, які мінімізуватимуть відповідні корупційні ризики; усунення випадків реалізації одним і тим самим органом повноважень, поєднання яких створює додаткові корупційні ризики;

2) цифрова трансформація реалізації повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, прозорість діяльності та відкриття даних як основа для мінімізації корупційних ризиків у їх діяльності;

3) створення на противагу наявним корупційним практикам більш зручних та законних способів задоволення потреб фізичних і юридичних осіб;

4) забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, що створює додатковий стримувальний ефект для всіх суб'єктів правовідносин;

5) формування суспільної нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права.

Отже, хоча існує стійка правова основа для боротьби з корупцією, заснована на міжнародному та внутрішньому досвіді, проте антикорупційне законодавство потребує додаткового вдосконалення, щоб відповідати сучасним вимогам і соціальним очікуванням, визначеним у Конституції України. Внесення змін до окремих положень законодавства та посилення відповідальності за корупційні порушення може сприяти зниженню рівня корупції серед посадовців на всіх рівнях. Проте, невирішеною залишається проблема створення ефективної координаційної структури та системи моніторингу діяльності державних органів у сфері боротьби з корупцією.

Список використаних джерел:

- [1] Гаман П.І. Антикорупційна державна політика: проблеми та перспективи розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток, 2018. № 10. - URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/3.pdf.
- [2] Горган О.Л. Історичні аспекти боротьби з корупцією в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2015. № 2. С. 277–280. - URL: http://www.pap.in.ua/2_2015/84.pdf.
- [3] Кладченко О. Становлення та розвиток сучасного антикорупційного права України: законодав.теоретико-правове дослідження : дис. на здобут. ступеня к.ю.н. за спец. 12.00.01 ; Приватний вищий навчальний заклад «Університет Короля Данила». Івано-Франківськ, 2018. - URL: https://iful.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/dysertatsiya_Kladchenko.pdf.
- [4] Кримінальний кодекс України: Закон ВР УРСР від 28.12.1960 р. Дата оновлення: 17.05.2001. - URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KD0006.html.

РОЗДІЛ 3.**ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО**

- [5] Половинкіна Р. Ю. Етапізація та періодизація антикорупційного законодавства в Україні. Держава та регіони. Серія: Право. 2019. №3(65). С.22–27.
- [6] Про боротьбу з корупцією: Закон України від 05.10.1995 р. № 356/95-ВР. Дата оновлення: 01.12.2006. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356/95-%D0%B2%D1%80#o3>.
- [7] Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 49. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700->.
- [8] Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки: Проєкт Закону України від 07.09.2021 1708-ІХ. Верховна Рада України. - URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70007.
- [9] Про Національне антикорупційне бюро: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
- [10] Шило С.М. Особливості застосування законодавства щодо запобігання корупції в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 74. Ч. 2. С.86–93.